

Cum și-a plătit Hans datoria

Era o zi furtunoasă de noiembrie. Vântul trecea urlând pe străzi și i-a suflat așa de impetuos în față lui Hans Baxter, care tocmai ieșea pe stradă de la numărul 9, una dintre cele mai săracăcioase case ale străduței, încât băiatul firav, de nouă ani, a fost împins brutal de perete. Dar lui nu i-a păsat. Și-a închis geaca mai bine, a băgat mâinile în buzunar și a început să cânte un cântecel vesel.

Hans avea în seara aceasta toate motivele să cânte. Abia cu trei ore mai înainte, el fusese un copil fără domiciliu, care nu știa nici unde își va petrece noaptea, nici de unde își va primi următoarea mâncare. Și acum? Acum găsisese un cămin nou și în plus o mamă care îl luase dragăstos în brațe și-l mângâiasse prietenos.

Când părinții săi muriseră cam acum vreun an, curând unul după celălalt, Hans încă nu știuse nimic din ce astăzi cunoștea încă prea bine, și anume, amărăciunea unei vieți pline de lipsuri și necaz. Până atunci fusese un copil fericit, vesel, îngrijit și păzit de dragoste părintească devotată. Dar apoi, iubiții săi părinți muriseră unul după altul de aceeași boală și totul devenise dintr-odată complet altfel. El ajunsese la unchiul Robert, fratele tatălui său și singura rudă pe care o avea în lumea largă, atât cât știa el. Soția unchiului era o femeie dură, egoistă, care nu-l acceptase din dragoste pe micul orfan. Viața copilului, care mai înainte fusese bucurie și voie bună, devenise săracă și tristă. În loc de patul său moale și curat din propria cameră, acum avea numai o saltea acoperită cu zdrențe, într-un colț, sus, în mansardă. Cu toate că avea abia nouă ani, trebuia să-și câștige singur existența. Un mâncător inutil nu voia mătușa să aibă la ea.

Așa că Hans trebuia să se scoale la ora cinci dimineța, ca să fie la dugheana pe care o întreținea mătușa la colțul străzii, ca să-i servească cu cafea fierbinte pe clienții timpurii. Aceasta nu era o plăcere în iarna rece.

Programul zilei sale se desfășura mereu în același fel. La ora opt gonia spre casă și de acolo, după un mic dejun rapid, care consta din pâine uscată și cafea slabă, la școală, de cele mai multe ori cu un stomac de-a dreptul flămând. La prânz trebuia să servească la dugheană atâta timp, până începea școala de după-amiază. Dacă aceasta se termina, trebuia să stea din nou la postul său, de multe ori până seara târziu. Mătușa venea numai din când în când, ca să supravegheze și să-i dea micului vânzător indicații noi, la care rareori se limita la a-l lăsa să-i simtă doar limba ascuțită.

În unchiul său nu avea niciun sprijin, deoarece acesta stătea în cea mai mare parte a timpului în birt. Așa se scurgea viața sa, cu toate lipsurile, complet lipsită de dragoste, iar aceasta era ceea ce inima sa de copil resimțea cel mai dureros.

Cred că de aceea nici el n-a știut la început dacă să se bucure sau să fie trist, când, într-o zi de noiembrie - în ziua în care vântul bătea așa de tare după colțul străzii - a venit fără nicio bănuială de la școală și acasă a găsit odăi complet goale, iar de unchiul și de mătușa nu mai era nicio urmă. Uimit, a alergat la dugheană. Nici aceasta nu mai era. Atunci, băiatului i-a devenit dureros de limpede: au șters-o pe furiș și îl lăsaseră singur.

Ușurarea de la început, pe care a simțit-o în gând, că nu mai trebuia să se teamă de limba ascuțită și pumnul tare al mătușii, a făcut repede loc unei îngrijorări adânci când a devenit conștient că nu mai avea deloc un cămin. Ce să facă? Doar nu avea în toată lumea niciun om căruia să i se adreseze, iar în buzunarul său nu era nici măcar un pfenig, ca să poată să cumpere de el ceva de mâncare.

Un sentiment de nemărginită singurătate l-a cuprins pe bietul băiat. El s-a așezat în camera goală, pe podeaua goală, și-a acoperit fața cu mâinile și a plâns amarnic.

El n-a observat cum o pereche de ochi prietenoși priveau prin ușa deschisă pe jumătate. Abia când doamna Gutwin a lăsat să-i scape cu zgomot pe podea un coș cu rufe orbitor de albe, de uimire pentru priveliștea care i se oferea, atunci a ridicat privirea.

N-a fost nevoie de cuvinte ca să-i explice vecinei miloase ce se întâmplase.

„Sărmanul Hans micuț”, a spus ea, aplecându-se peste nefericitul băiat, „te-au lăsat singur oamenii cruzi? Cum i-a putut lăsa inima!”

Dacă atrași de coșul cu rufe căzut pe jos sau de glasul doamnei - într-o clipă odaia a fost plină de curioși, care se înghesuiau încoace din toate camerele.

„Ce se va alege acum de el?”, a strigat o femeie mai în vârstă.

„Trebuie să se ducă la azilul pentru săraci”, a hotărât un om mic, arătând neîngrijit și alte glasuri au confirmat:

„Da, nu va rămâne nimic altceva, decât azilul pentru săraci.”

„Nimic altceva decât azilul pentru săraci, credeți voi?”

Doamna Gutwin ștersese de mult lacrimile lui Hans al nostru, cu șorțul ei. Acum și-a pus brațul ocrotitor în jurul său și privind în jur, a declarat:

„Și eu vă spun că nu ajunge la azilul pentru săraci. - Fii liniștit, băiatul meu”, i s-a adresat ea apoi lui Hans, „atâta timp cât Johanna Gutwin mai poate să lucreze, tu rămâi la ea. Chiar dacă uneori îmi vine destul de greu să fac rost de lucrurile cele mai necesare pentru trei oameni - unde se satură trei, va ajunge și pentru al patrulea. Dumnezeu a fost mereu bun cu mine și nu cred că mă va părăsi, dacă îi ofer unui orfan un adăpost.”

Spunând acestea, l-a luat pe Hans de mână și l-a dus, fără să-i mai pese de gură-cască, în locuința ei, care era situată cu un etaj mai sus.

„Kati și Jakob”, le-a strigat ea celor doi copii ai ei, „vă aduc aici un frate nou. El nu mai are părinți și nu mai are pe nimeni pe lume. Urați-i bun venit!”

Apoi i s-a adresat lui Hans:

„Acum ești de-al nostru, băiatul meu, ca și când ai fi propriul meu copil. Și Dumnezeu să mă ajute să-ți țin loc de mamă!”

* * *

Zece ani au trecut din acea zi de noiembrie și multe s-au schimbat în timpul acesta. Mica stradă întortocheată cu casa cu numărul 9 și cu multele sale locuințe nu mai există. În locul căsuțelor vechi, scunde, acolo se înalță un șir de case arătoase, iar strada este lată și pavată frumos.

Și ce s-a ales de Hans Baxter? Ce s-a ales de doamna Gutwin, Kati și Jakob? Și lor le-a adus viața mari transformări. Dar vreau să le povestesc pe rând.

Timp de trei ani, doamna Gutwin s-a îngrijit în modul cel mai plin de dragoste de Hans, exact ca de proprii ei copii. Firește că aceasta îi fusese posibil numai prin muncă dură și neobosită, pentru că doamna Gutwin era spălătoreasă și știm toți că pâinea unei spălătorese nu se câștigă ușor. Dar Hans n-a fost niciodată nevoit să se lipsească de o masă. Mereu a avut haine de

îmbrăcat și - ceea ce era poate lucrul cel mai important - a avut oricând parte din plin de dragostea și tandrețea aceleia care își asumase locul de mamă pentru el.

„Tu vei împărți totul cu copiii mei și vei fi unul dintre ei”, spusese doamna Gutwin, când îl luase pe Hans la sine. Și ea și-a ținut cuvântul. Niciodată n-a aflat Hans cât de grea i-a fost de multe ori ziua lungă de muncă. Ca să poată să facă față la cheltuielile sporite, ea a trebuit să ia asupra sa poveri și mai mari. Nimeni nu știa de câte ori zăcuse trează noaptea, cu gânduri grele de griji, socotind și chibzuind, cum să satisfacă toate nevoile cu venitul sărăcăcios. Dar copiilor ei le-a arătat întotdeauna o față veselă. În prezența lor a fost mereu vioaie și plină de speranță. Cum era posibil așa ceva? Păi, doamna Johanna avea un Dumnezeu viu care o ajuta și un Domn care purta povara cu ea. Niciodată n-o părăsise Dumnezeu, așa cum El nu a dezamăgit niciodată vreo inimă care privește spre El cu credință și speranță. Astfel triumfase biata văduvă peste toate greutățile și n-a avut niciodată de regretat bunătatea ei față de un copil orfan.

Și Hans? El o iubea pe doamna ca pe propria sa mamă. O, el se simțea așa de bine în această mică familie! O iubea pe Kati, care avea în ființa ei mult de la mama ei, ca pe sora lui; și îl iubea ca pe un frate pe Jakob, sărmanul paralizat, care de multe ori trebuia să stea în cameră, singur ore în șir în patul său sau în jilțul său mare și în plus era totuși mereu vesel.

Apoi a venit marea transformare. Hans tocmai împlinise doisprezece ani. Căpătase o înfățișare proaspătă, înfloritoare, și deoarece era plăcut și serviabil, îl plăceau toți. Apoi, într-o zi a venit un domn la doamna Gutwin și i-a făcut o propunere pentru fiul ei de suflet, pe care îl întâlnise de mai multe ori în sala misiunii din oraș, propunere care la început o consternase pe biata femeie.

„Cum, băiatul să plece departe de aici?”, a strigat ea tare. „Nu, dragă domnule, n-aș putea să mă despart de el niciodată.”

„Dar oare vreți să-i stați în cale în a progresa așa cum merită?”, a răspuns vizitatorul. „Dincolo pot să-i procur avantaje pe care în țara aceasta nu le va avea niciodată. Nu, doamnă Gutwin, după cum vă cunosc, ați fi ultima care să stea în calea progresului fiului dumneavoastră adoptiv, împiedicându-l.”

Să stea în calea progresului băiatului ei, împiedicându-l? Nu, cu siguranță că nu dorea aceasta, oricât de greu i-ar fi să se despartă de cel care îi devenise drag.

„Hans”, a spus ea de aceea, în una dintre zilele următoare, „trebuie să accepți oferta domnului ...”.

Hans nu voia să știe nimic despre aceasta. Dar acum doamna Gutwin a rămas fermă.

„Este vorba despre viitorul tău”, a spus ea. „Trebuie să mergi, dragul meu băiat, oricât de greu mi-ar fi să te las să pleci.”

Astfel a plecat Hans în Canada.

* * *

Anii care au urmat acum au adus pentru doamna Gutwin și pentru copiii ei mult necaz. Atâta timp cât curajoasa femeie a putut să muncească, ea și-a păstrat curajul. Dar când s-au instalat astmul și reumatismul, acești vrăjmași îngrozitori ai unei sărmene spălătorese, și i-au îngreunat tot mai mult munca; și când a văzut cum Kati, ca urmare a alimentației insuficient de nutritivă devine tot mai fragilă și mai palidă; și apoi, când în cele din urmă îl privea pe sărmanul ei Jakob, paralizat, care după părerea omenească probabil nu-și va putea câștiga niciodată propria pâine, atunci, uneori, povara devenea prea grea și imagini sumbre de viitor pășeau în fața sufletului ei.

Simțea că-i scad puterile. Ce se va întâmpla dacă într-o zi nu va mai putea să muncească deloc? De la Jakob, cum am spus, nu era niciodată un ajutor de sperat, iar de la Kati, aceasta era cel puțin îndoielnic. În astfel de ceasuri, credința ei aproape că eșua și a fost nevoie de rugăciuni multe și perseverente, ca să nu-și piardă curajul de tot.

De la Hans nu mai venise nicio veste de trei ani. În primii patru ani de la plecarea sa scrisese regulat. Dar apoi, scrisorile lipsiseră. De când doamna Gutwin trebuise să părăsească vechea locuință, nu mai primise nicio scrisoare de la Hans, cu toate că îi comunicase imediat noua adresă. Mereu scrisese, ea sau Kati, și au cerut vești, dar toate scrisorile se întorseseră. În sfârșit, doamna Gutwin încercase să se pună în legătură cu domnul care îi procurase lui Hans postul din străinătate, dar ea aflase numai că el a părăsit orașul și țara și că trăia undeva într-o parte îndepărtată a lumii. Așa că sărmanei femei nu îi rămăsese nimic altceva de făcut, decât să pună și problema aceasta cu totul în mâna lui Dumnezeu. Într-adevăr, drumul ei nu era ușor și modul de a proceda al lui Dumnezeu era minunat. Dacă Hans ar fi rămas în țară, atunci sigur ar fi avut în el un sprijin bun. Dar vai! cu cât trecea timpul, cu atât mai mult avea nevoie de unul. A venit ziua când ea n-a mai putut să părăsească patul. Astmul o atacase așa de rău, încât a silit-o să rămână în pat câteva săptămâni.

Acum, toată grija apăsă pe Kati. În ciuda trupului ei slab, ea luase în primire locul mamei la ciubărul de spălat, îi îngrijea pe cei doi bolnavi și se îngrijea de trebuințele cele mai urgente din gospodărie. A ținut curajoasă departe de mica locuință monstrul „foame”, până când puterile ei slabe au cedat sub efortul excesiv și s-a îmbolnăvit și ea.

Era în luna decembrie a aceluiași an când nenorocirea a atins punctul culminant. Mama, bolnavă, Kati, bolnavă, Jakob, neputincios ca întotdeauna - nicio asistență socială care s-ar fi interesat de cei săraci. Acum, Dumnezeu era cu adevărat unicul de la care mai puteau să aștepte ajutor.

Astfel au mai trecut două săptămâni. Dacă vrei să știi, cititorule, cum au trăit bieții oameni în aceste două săptămâni, atunci nu trebuie decât să te uiți prin camera lor sărăcăcioasă. Ea însăși îți va istorisi povestea ei tristă. Jumătate din mobilier, cele mai multe obiecte de larg consum aproape indispensabile, au dispărut. Au fost schimbate pe alimente.

Crăciunul era chiar la ușă, sărbătoare la care se văd așa de multe fețe vesele și care de aceea este așa de frumoasă, pentru că mulți oameni caută în aceste zile să facă bucurie unii altora. Dar la familia bieteii spălătorese nu se gândea nimeni și ea însăși nu putea să-și facă nicio bucurie, pentru că ei abia dacă mai aveau suficientă hrană pentru ziua următoare și ceea ce aveau era pâine uscată. Nici cărbuni nu existau. Ședea într-o cameră sărăcăcioasă, rece. Și nici aceasta avea să nu le mai rămână mult timp. Deoarece erau în întârziere cu plata chiriei, contractul de închiriere al locuinței le fusese deja reziliat. În câteva zile vor rămâne fără adăpost.

Privind trist și fix înainte, doamna Gutwin ședea prăbușită într-un colț al odăii. Din când în când, o tuse chinuitoare îi zguduia făptura, mai ales atunci când o nouă rafală de vânt mătura treptele, intrând prin ușa care atârna desprinsă în balamalele ei și trecea peste ea cu suflul ei înghețat.

Kati s-a apropiat ușor de mama ei și i-a tras șalul vechi mai strâns pe după umeri. Apoi s-a așezat lângă ea. Împinsese scaunul cu roțile al lui Jakob mai aproape și în timp ce cu un braț o înconjura drăgăstos pe mama, cu mâna cealaltă mângâia prietenos părul lui Jakob. Astfel ședea împreună seară de seară și fiecare căuta un cuvânt de mângâiere pentru sine și pentru ceilalți.

Ziua se apropia de sfârșit. Se întuneca. Cerul arăta o față întunecată și anunța ninsoare.

„Kati”, a spus doamna Gutwin, „să ne citim capitolul, înainte să se întunece de tot.”

Tânăra fată a luat Biblia foarte folosită, s-a așezat lângă fereastră ca să mai folosească lumina care dispărea a zilei și a deschis la Psalmul 50. Când a ajuns la cunoscutul verset: „Și cheamă-Mă în ziua necazului; Eu te voi salva și...”, n-a putut să citească mai departe. Un hohot de plâns i-a înăbușit glasul. A pus Biblia jos și s-a sculat. În aceeași clipă s-a uitat țintă, cu ochii mari, la ușa care se deschisese încet. În cadrul ei apărea statura puternică a unui bărbat tânăr. Încă cu lacrimi în ochi, Kati n-a putut să-l recunoască imediat în semiîntuneric. Dar apoi i-a devenit limpede cine stătea acolo și cu un strigăt tare: „Hans! O, Hans, Hans!” s-a grăbit la el. Totul - necazul, grija, mahnirea și cea mai mare bucurie - erau în acele puține cuvinte. Musafirul n-a putut să răspundă. Simțea iscându-se în el ceva care îl împiedica să vorbească.

„O, Hans, Hans, Hans!”

Încă o dată aceeași exclamație! Ea era suficientă ca să-l sugrume pe tânărul bărbat. Și apoi, Kati și mama ei atârnavă, plângând, de gâtul său. Mereu îi rosteau numele, râdeau și plângeau în același timp, ca oamenii care și-au ieșit din fire de prea mare bucurie.

O, Hans, Dumnezeu te-a trimis la momentul potrivit! „Cheamă-Mă în ziua necazului; Eu te voi salva!” Așa citiserăm. Și atunci tu ai fost la ușă. Lasă-te privit, Hans, și să-ți strângem mâna din suflet! Ce înalt și puternic te-ai făcut! Ce bărbătească este strângerea mâinii tale, ce sinceri și inspirând încredere sunt ochii tăi! Slavă Domnului că în sfârșit, în sfârșit, ai venit!

Bucuria neașteptată după aceste săptămâni lungi de necaz era aproape mult prea mult pentru trei oameni slăbiți. Era oare într-adevăr așa, că Hans se întorsese la ei? Primirea era așa de copleșitoare, încât chiar și tânărul bărbat se putea stăpâni numai cu greu. Cât să fi suferit acești sărmani! Cum Îi mulțumea el lui Dumnezeu, care în sfârșit și la timpul potrivit, făcuse să-i găsească pe cei căutați atât de mult timp!

După ce prima furtună se potolise, firește că toți voiau să știe de ce fiul și fratele nu scrisese atât de mult timp. Enigma a fost dezlegată repede. Hans nu primise niciodată scrisoarea care conținea informația că vechea stradă a fost demolată. De fapt, la fel și el își schimbase puțin mai înainte domiciliul și se mutase în cu totul alt district, care era foarte departe de cel de până acum. Deci, pentru că el comunicase alor săi noua sa adresă tot la adresa lor veche, această scrisoare ajunsese tot așa de puțin la destinatari, ca cea a lor. Așa că el pierduse orice urmă a celor dragi și trei ani și-a făcut griji pentru ei, ce se va fi ales de ei. De îndată ce expirase contractul cu ultimul său angajator, se întorsese în Anglia, în vechea patrie. Aici căutase zadarnic trei săptămâni. Pur și simplu, nu reușise să găsească pe cineva la care ar fi putut să se informeze despre unde se aflau vechii săi prieteni. Printr-o simplă întâmplare, nu, o providență prietenoasă a lui Dumnezeu, îi descoperise în această zi.

Hans nu venise cu mâinile goale. Musafirul nu așteptase prea mult la vremea sa. El putuse să economisească destui bani, ca în noua patrie să cumpere o fermă.

„Și acolo”, spunea el, „este loc și pentru voi trei. Acolo vom fi fericiți, dacă vrea Dumnezeu.”

A început să meargă dus și întors prin cameră.

„Voi ați fost așa de buni cu mine pe când eu eram un orfan fără cămin! Slavă Domnului! acum pot și eu să vă restitui puțin, chiar dacă niciodată ceea ce ați făcut voi pentru mine. Dumnezeu știe cât de bucuros și de fericit sunt în legătură cu aceasta. Și de aceea, să ne plecăm genunchiul și să Îi mulțumim, înainte de toate, pentru marile Sale îndurări! Și apoi voi merge și voi face cumpărături pentru sărbători. Voi nu trebuie nici mâine și poimâine și nici în continuare, așa cum credeți, să mâncați numai pâine uscată. Și mama, și Kati, dacă vrea Dumnezeu, vor avea curând din nou obraji roșii.”

„Da, este adevărat ce promite Cuvântul lui Dumnezeu”, a strigat mama foarte fericită: «Cheamă-Mă în ziua necazului; Eu te voi salva și tu Mă vei glorifica!» Pe când noi credeam că am fi părăsiți de tot, El a intervenit. Atunci ne-a arăta că El nu-i uită pe cei care nădăjduiesc în El. Da. Să-I mulțumim marelui nostru Dumnezeu și bunului nostru Tată!”

O mulțumire și o laudă adânc simțite era ceea ce s-a înălțat la Dumnezeu în această seară de Crăciun, din locuința celor săraci. El salvase și ei glorificau marele Său Nume.

Titlul original: „Wie Hans seine Schuld bezahlte”
din *Samenkörner* (Neue Folge 29) 1935, pag. 309-322.